

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۱۸ مرداد ماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تصویب هفت فقره مرخصی
- ۳ - تقدیم برنامه و معرفی هیئت وزیران از طرف آقای (احمدنوام)
- نخست وزیر
- ۴ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس ایماعت پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید

صورت مجلس روز ۱۳ مرداد ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)

صورت مجلس تصویب شد.

۲ - تصویب هفت فقره مرخصی

رئیس - چند فقره گزارش از کمیسیون عرایض و مرخصی رسیده است خوانده میشود. گزارش مرخصی آقای کامل ماگولی :

آقای کامل ماگولی درخواست یکماه مرخصی از تاریخ ۲۸ تیرماه ۱۳۲۱ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض

و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای کامل ماگولی برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. مرخصی آقای ذوالقدر :

آقای ذوالقدر درخواست یکماه مرخصی از تاریخ ۱۴ تیرماه ۱۳۲۱ نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد رئیس - موافقین با مرخصی آقای ذوالقدر برخیزند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد مرخصی آقای سزاوار :

عین مذاکرات مشروح هفتاد و هشتمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (طاق ۱۱۱۰ از ۸ آذر ماه ۱۳۲۱)

اداره تدوین و تحریر صورت مجلس

اسامی غالبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

- غالبین با اجازه - آقایان : دکتر ضیاء - طاطمی
- غالبین بی اجازه - آقایان : توابت - سزاوار - نباش - شه دوست - ذوالقدر - اورنگ - مشار - مکرم - اشار - ملکزاده آملی
- حوزه تاش - مهذب - مؤید فوامی - فروغ - آصف - صادق وزیری - امامی - کامل ماگو - هراز
- دیر آمده بی اجازه - آقای اکبر

... آقاي سزاوار درخواست بيست روز مرخصي از تاريخ هشتم امرداد ماه ۱۳۲۱ نموده اند و كميسيون عرايض و مرخصي با درخواست ايشان موافقت نموده اينك گزارش آن تقديم ميشود .
رئيس - آقاي انوار

انوار - بنده ميخواستم آقاي مخبر كميسيون عرايض و مرخصي در موضوع اين خبرهاي مرخصي اطلاعات بدهند كه هر نماينده اي در يكسال بان ترتيبى كه در نظر گرفته شده است چه اندازه درباره او مرخصي ملاحظه ميشود كه از آن اندازه تجاوز نشود مثلاً بيست روز است يكماه است سه ماه است هر چه هست در يكسال در نظر بگيريم كه از آن بيشتر نشود حالا آقاي سزاوار به بنده حمله نكنند بنده نظري نسبت بايشان ندارم و عرضي در اين قسمت ندارم ولي چون سابقاً هم يك مرخصي از ايشان خوانده شد بنده خواستم اعضا كميسيون در نظر بگيرند كه در اينخصوص مرخصيهايي كه داده ميشود ملاحظه عدالت بشود ملاحظه بشود كه يك كسي در زمانهاي مختلف مرخصي هالي نگيرد اين اولاً و ثانياً اينكه حقيقتاً من مخالف هستم كه اسم بعضي از نمايندگان در صورت غالبين نوشته ميشود هي غايب هي غايب بنده و آقاي روي مذاكره كرديم كه نظامنامه را تصحيح كنيم و تكليف اين قبيل نماينده ها معلوم شود بمقيده بنده يكتنفر كه از يك محلي قبول نمايندگي ميكند بايد در مجلس باشد و دفاع از اهالي آنجا بكنند مثلاً ملاحظه ميفرمائيد يك نماينده اي از اول كه نماينده شده است بمجلس نيامده است در صورتيكه اهالي آنجا نماينده معين کرده اند و محتاج هستند كه نماينده شان در مجلس باشد و دفاع از حقوقشان بكنند و نظامنامه هم تكليفي براي اين كار معين نكرده است كه تكليف آنها معلوم باشد اين است نظر بنده كه كميسيون عرايض و مرخصي اين را هم در نظر بگيرند و آوقت مرخصي بدهند .

رئيس - آقاي لاريجاني
مخبر كميسيون عرايض و مرخصي (لاريجاني) - عرض

فليكنم آقاي انوار كاملاً متوجه جريانات كميسيون عرايض ليستند اگر ميديد اينطور نميگذرد كميسيون عرايض در درجه اول اگر بكي از نمايندگان مرخصي بخواهد عذر موجهش را در نظر ميگيرد وقتي كه داراي عذر موجه بود از ده روز تا يكماه يا هر چه كه رفع عذر موجه بشود مطابق ماده صريح نظامنامه داخلي ميتواند اجازه بدهد اما در اين مورد بخصوص آقاي سزاوار ايشان بيست روز فقط مرخصي خواسته اند و تا كنون هم مرخصي نخواستند و كميسيون عرايض هم اين بيست روز چون عذر موجه داشته اند عذر موجهش را صحيح تشخيص داده و موافقت کرده است و اگر آقاي انوار بنظامنامه داخلي مراجعه فرمائيد رفع اشتباه از شان خواهد شد .

انوار - من نظامنامه را ميدانم .
رئيس - رأي گرفته ميشود بمرخصي آقاي سزاوار آقايان موافقين برخيزند (اغلب برخاستند) تصويب شد .
آقاي مشار درخواست يكماه مرخصي از تاريخ يازدهم امرداد ۱۳۲۱ نموده اند و مورد موافقت كميسيون عرايض و مرخصي واقع شده اينك گزارش آن تقديم ميشود .
رئيس - رأي گرفته ميشود بمرخصي آقاي مشار آقايان موافقين برخيزند (اغلب برخاستند) تصويب شد .
آقاي مكرم افشار درخواست يكماه مرخصي از هشتم امرداد ۱۳۲۱ نموده اند كميسيون عرايض و مرخصي با اين درخواست موافقت نموده اينك گزارش آن بمجلس ميرسد .
رئيس - رأي گرفته ميشود بمرخصي آقاي مكرم افشار موافقين برخيزند (اغلب برخاستند) تصويب شد .
آقاي ملكزاده آملی درخواست يكماه مرخصي از تاريخ چهارم امرداد ۱۳۲۱ نموده اند و كميسيون عرايض و مرخصي با درخواست ايشان موافقت نموده اينك گزارش آن تقديم ميشود .
رئيس - رأي ميگيريم بمرخصي آقاي ملكزاده آملی موافقين برخيزند (اغلب برخاستند) تصويب شد .
آقاي همراز بواسطه كسالت مزاج بدستور پزشك معالج لازم شده است يكماه استراحت نمايند و درخواست يكماه

مرخصي از اول امرداد ۱۳۲۱ نموده اند كميسيون عرايض و مرخصي عذر ايشان را موجه تشخيص داده اينك گزارش آن بمجلس ميرسد .

رئيس - موافقين با مرخصي آقاي همراز برخيزند (اكثراً برخاستند) تصويب شد .

۳- تقديم برنامه و معرفی هیئت وزیران از طرف آقاي (احمد قوام) نخست وزير

آقاي (احمد قوام) نخست وزير - آقايان محترم در اينه موقع كه بر حسب امر اعليحضرت همايون شاهنشاهي مأمور تشكيل دولت شده ام لزوماً باطلاع آقايان ميرسانم كه هميشه عمل براي اين جاري شده است كه هر دولت در حين تشكيل خود از نظري كه درباره اصول و مباني اداره امور کشور دارد وسيله و روشي كه بمنظور اجرائ اصول مزبور مفيد مي شمارد برنامه اي ترتيب دهد و بمجلس شوراي ملي عرضه نمايد و تصويب آن بمنزله رأي اعتماد مجلس بدولت تلقى شود اين نکته نهد مسلم است كه مفاد برنامه در هر بابي ناكزيرين بايد با مقتضاي زمان وفق دهد و امور مبتلا به روز شامل باشد تا در ضمن تصويب آن معلوم شود كه مجلس و دولت متفقاً كداميك از مسائل اساسي را از لحاظ اهميت و فوريت در درجه اول قرار داده و حل و فاصله آنها را شايسته توجه عاجل و مقدم بر ساير امور دانسته اند و در نتيجه اين تشخيص همه كس بدانند كه وظيفه دولت چيست و تكليف مردم چه بايد باشد ؛ با اين وصف در اين موقع كه وضع کشور ما در نتيجه حوادث عظيم و خطير دنيا دچار آشفتگي گرديده نظر دولت من براي نتيجه كه عاجلاً از تنظيم برنامه اي كه متضمن مواد عدیده در مسائل مختلفه باشد صرف نظر كنم و ورود در اين مباحث را بموقعي كه از وظايف واجب خود فراموش حاصل کرده باشد مو كول سازد زيرا كه بالفعل آنچه كه حيات و آسايش خاطر مردم بسته به آنست و در صدر عموم اصلاحات اقتصادي و اداري کشور قرار گرفته توسعه امنيت و تأمين ارزاق عمومي است (صحيح است) و دولت بر خود فرض ميداند كه براي انجام اين دو مقصود و رفع مشكلات و عوائق آن نهايت مراقبت و كمال جهد را بكار برد و تمام وسائل قانوني را

که در اختيار خود دارند بدون فوت وقت بكار اندازد و از هنجار اقدامي فرو گذار نکند تا وقتي كه ريشه اغتشاش بر آيد و كيفر عصيان در خاطر ها نقش بندد (انشاء الله) و بخيال طغيان از سر اشرار بدر رود و در بلاد و دهات و طرق و شوارع امنيت كاملاً مستقر شود و مردم بحفظ حقوق خود اطمینان پيدا كنند و در برابر اجحاف و تخطي هر متجملوزي بحق گذاري دستگاہ قضائي کشور مستظهر و بقدرت دولت اميدوار شوند و جان و مال و آبرو و حقوق اشخاص در سراسر مملكت از تعرض مصون باشد .

در باب ارزاق تلاش دولت مسرور آن خواهد بود كه آذوقه اهالي تأمين شود و براي حصول اين منظور دولت با كمال مراقبت محصول سال جاري را جمع آوري خواهد كرد و با اين ترتيب يقين دارد كه موجودي خواربار کشور با كمكي كه از خود مردم انتظار ميرود و اقداماتي كه براي جلو گيري از صدور آن بعمل خواهد آمد بضميمه آنچه متفقين ما وعيده داده اند بما بفروشند و تا كنون بتحويل مقداري از آن بيز شروع کرده اند و از اين راه موجبات خاطر جمعي دولت را فراهم نموده اند كفاف اهالي را خواهد داد و البته بنا به دين مقدمات دولت براي تأمين اين منظور تحويل آنچه را كه متفقين وعيده کرده اند مسرراً اقتضا و تعقيب خواهد نمود . (صحيح است)
اما كساني كه اجناس مورد احتياج مردم و على الخصوص خواربار و دارو را احتكار کرده و با موضوع داد و ستد غير مجاز قرار مي دهند بايد بدانند كه دولت قانون منع احتكار و اختياري را كه براي تأمين آذوقه مردم بموجب قانون دارد بموقع اجرا خواهد گذارد و در مورد كساني كه نسبت باين گونه عمليات خلاف نزولت و انسايت را روا داشته اند رحم و شفقت را مداخله نخواهد داد . (صحيح است)
ضمناً از لحاظ اهميتي كه دولت براي امور اقتصادي و امر خواربار قائل است در نظر دارد وزارت مسئله اي براي اين منظور تأسيس نمايد اميد است اقدام در اين باب و معرفي وزير مسؤل آن مو كوله بان خواهد بود كه لا محاله آن تقديم و به تصويب برسد (صحيح است) در اينجا ذكر اين

نکته را بموقع میدانم که عزم دولت بر این است که جوانان دانشمند کشور را بیش از پیش در انجام خدمات دولتی شرکت دهد تا در ضمن آن این حکمت دیرین که حسن خاتمت امور بهمکاری تدبیر مردمان معرب با بازوی جوانان مهذب و با معرفت بسته است بکار گرفته باشد و هم این طبقه از جوانان بتدریج تجربه کافی اندوخته ذخیره آئی کشور بشود. (صحیح است) اما در این باب حاجت به بسط مقال نمیدانم که دولت در انجام وظایفی که بر عهده دارد رعایت کامل قوانین را بر خود فرض خواهد دانست و حقوق آزادی مردم را از هر جهت محترم خواهد شمرد لیکن افراد نیز باید متوجه باشند که استفاده از این حقوق باید طوری باشد که آسایش سایرین را سلب نکند تا دولت ناچار بمداخله نشود. (صحیح است)

در سیاست خارجی اساس مناسبات با دولتهای شوروی و انگلستان پیمان اتحادی است که چندی پیش بامضاء رسیده و باب جدیدی در روابط ما با این دو همسایه باز کرده است دولت ایران هم چنانکه تا کنون عمل کرده است من بعد نیز مقررات پیمان را با کمال حسن نیت و صمیمیت اجراء خواهد کرد و با امتنان از وعده مساعدت و مرافقتی که متفقین ما باقتضای همان پیمان در رفع مشکلات ما داده اند امیدوار است که این حسن تفاهم روز بروز کاملتر شود و ثمره آن در هر رشته پیشتر و بهتر عاید طرفین گردد.

روابط ما با دولت آمریکا همیشه بر اساس دوستی استوار بوده و حسن نیتی که آن دولت مخصوصاً در این اوقلت اخیر نسبت بدولت ایران ابراز داشته موجب تحکیم مناسبات و دادیه شده و من بعد نیز دولت ایران در تشیید آن مناسبات اهتمام خواهد داشت.

دولت برای حفظ روابط حسنه با سایر دول متعابه نیز همواره کوشش خواهد نمود و مخصوصاً در مورد همسایگان روابط ایران با ترکیه به حسن مناسبات همجواری مؤکد خواهد بود و با افغانستان و عراق مناسبات دوستی و یک جهتی دوام خواهد یافت و در تحکیم تشیید روابط حسنه با

مصر سعی بلیغ بکار خواهد رفت.

بنابینا توضیحاتی که گذشت دولت برنامه خود را در سه ماده زیر خلاصه و تقاضای رأی اعتماد مینماید.

۱ - در سیاست خارجی رعایت کامل مصالح کشور و اجرای پیمان و قرار دادهای جاری و مخصوصاً همکاری نزدیک با دولتهائی که منافع ایران با منافع آنها ارتباط کامل دارد.

۲ - بسط و توسعه امنیت در سراسر کشور.

۳ - تأمین خواربار و دارو بجهت عموم اهالی.

اجازه میخواهم هیئت دولت جدید را بمجلس شورای ملی معرفی کنم.

آقای صادق صادق وزیر مشاور

آقای ابراهیم حکیمی وزیر مشاور

آقای دکتر اسمعیل مرزبان وزیر بهداشتی

آقای علیرضا قره گز او وزیر دادگستری

آقای حسن تقی زاده وزیر دارائی

آقای باقر کاظمی وزیر کشور

آقای حمید سیاح وزیر پست و تلگراف و تلفن

آقای عبدالله عضدی وزیر راه

آقای عبدالحسین هژیر وزیر بازرگانی و پیشه و هنر

آقای احمد حسین عدل وزیر کشاورزی

آقای محمد ساعد وزیر امور خارجه

آقای دکتر علی اکبر سیاسی وزیر فرهنگ

وزیر جنگ بعداً انتخاب و معرفی میشود.

تا آمدن آقای تقی زاده خود این جانب مراقب امور وزارت دارائی خواهم بود.

[۴ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - چون پیشنهاد ختم جلسه شده است تصویب میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آتی روز پنجشنبه بیست و دوم سه ساعت و نیم پیش از ظهر دستور هم برنامه دولت

[مجلس يك ساعت بعد از ظهر ختم شد]

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری